

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIII. Скрантонъ, Па., Четверъ 17-го Серпня, 1905. Число 33

Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, August 17, 1905. No. 33

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.

17	Ч.	7	Отрокъ въ бѣзѣ, Евд.
18	П.	Евстагій, Фація	
19	С.	Преображ. Господне	
20	Н.	9. по Сом. Дометія	
21	П.	Емилиана, Леонгя	
22	В.	Матя апостол.	
23	С.	Лаврентя муч.	

— ДНЯ 10. серпня принимали торжественно президента Рузвелта мепканцѣ мѣста Wilkesbarre, Pa. Торжество се е тымъ важне, що Рузвелтъ мавъ тамъ промову до майнеровъ, котрыхъ зобрало ся якыхъ 50 тысячъ. Ровночасно зб зборами майнеровъ, вѣдбули ся тамъ зборы католицкого товариства тверезости. Бееда Рузвелта зовѣмъ не была така, якои народъ робучий мѣгъ вѣдъ него надѣяти ся. Вѣ свойй бесѣдѣ зовѣмъ ничъ нового не сказавъ, але повторивъ свою давну пѣсоньку „помагай собѣ самъ“, котра бѣдного робѣтника не насититъ, нѣ загрѣе. Певно, що и першій лѣпшій капиталистъ такую саму промову мѣгъ бы сказати.

„Робѣтники повинни стремѣти до просвѣты до культуры; если робѣтникамъ забезпеченый дсробытъ, то и весь народъ богатый. Робѣтники повинни перестати пити, а поки сего не буде, то чимъ болѣше робѣтникъ заробитъ, тымъ болѣше пропе, а чимъ меньше годинъ прадое, тымъ болѣше часу мае на пѣятику“.

Се была прямо насмѣшка зъ робѣтниковъ.

А про надходячу борбу майнеровъ зъ компанистами, що было найважнѣйшимъ для углекоповъ, президентъ Рузвелтъ, чтобы не паразити ся компанистамъ, и словомъ не згадавъ. Зъ його цѣлон промовы одно лишило ся важне для робѣтниковъ: помагайте собѣ самѣ и не оглядайте ся на нѣчию помѣчь, бо нѣ звѣдки еѣ ожидати.

Отже сильна а свѣдома робѣтнича организация болѣше зможе поправити судьбу американского робѣтника, якъ прихильне словце президента.

— THE Strand Magazine, англійскій мѣсячникъ, почавъ въ Августѣ друквати исторю жита славного зъ Петербурскихъ розруховъ, о Гапона, написану нимъ самымъ.

— ВЪ Нью Йорку на 5 евевѣ згорѣла найкрасша протестантско-епископальна церковь св. Тома, до котрой заходили самѣ миліонеры. Шкода, яку нанѣсь

огонь, выносить повѣ миліона долларовъ. Згорѣли два образы, зъ котрыхъ кождый коштувавъ по 100 тысячъ дол., такожъ згорѣли дороговѣнны органы, вартости 20 тысячъ дол. Церковь была обезпечена на 200.000 долларовъ.

— ВЪ Вако, Текс., дня 8. серпня о год. 2 рано, 600 вѣздцѣвъ окружило судъ и вязницю, увязнили шерифа и его помѣчникѣвъ и вытягнули зъ вязницѣ Нигра Ганка Майорса, котрого по переслуханю злищовано. Майорса засудивъ судъ зъ разу на кару смерти за криминальный нападъ, однакъ познѣйше вѣдновлено процесъ.

— ВЪ Шеуенне, Уу. подчасъ войсковыхъ маневровъ експлюдувавъ передвчасно 4-цалевый гранатъ, при чомъ згинуло и зѣстало покарѣченыхъ пѣтѣюхъ людей.

— ВЪ Ройстонъ, Фа. застрѣлила жѣнка своего чоловіка думаючи, що се иде злодѣй. Еи мужъ запивавъ ся до позна въ ночи, а надъ раномъ приходивъ до дому. Одного разу дивитъ ся згадана жѣнка, а въ ночи хтось лѣзе у хату черезъ вѣкно. Була заспана, не могла пригланутись хто се е, отже не довго надумуючи ся, вхопила револьверъ и два разы выстрѣлила, Чоловѣкъ еи поцѣлѣный обомъ кулями, умеръ на мѣсци.

— НОВАКЪ Антонъ зъ Ньюарку, Н. Дж. посваривши ся зъ жѣнкою, пѣшовъ на полицю и зажадавъ еи арештованя. Коли полиця вѣдмовила його жаданю, Новакъ зъ розпуки заживъ отрую и середъ тяжкихъ мукъ закончивъ жите. Мабуть добре довелла йому жѣнка, коли довела го ажъ до самоубѣйства.

— ЗЪ Берлина доносятъ, що князя Фридриха Генриха, сына князя Альбрехта пруского, арештувавъ вартѣвникъ подозрѣваючи його о шпיוнажъ, въ хвилѣ, коли вѣнь робивъ фотографичны знимки зъ одного зъ фортѣвъ въ крѣпости. Князь бувъ убранный въ цивильне убране, и мимо того, що подавъ жовнѣрови свое имя, сей его не пустивъ на волю, кажучи, що вѣнь вже такихъ иташковъ знае. До перва командантъ крѣпости, познавши въ арештованомъ князя, пустивъ його на волю.

— ПАСАЖИРЫ одного корабля, котрый прибувъ зъ Конго, доносятъ, що въ

тамошнѣй кольоніи кружить поголоска, що одно племя канібаловъ (людѣдѣвъ) замордувало 2.000 муриноу и 8 родинъ нѣмецкихъ кольонистѣвъ и тѣла ихъ зѣбли.

— ВЪ Нью Йорку, Н. Й. полицменъ Иванъ Гордонъ 33-лѣтний чоловікъ хотѣвъ вѣдоброти собѣ жите, выпивши значну сколькость лядданумъ. Однакъ въ самъ часъ наспѣла лѣкарска помѣчь, його перевезено до шпитала и вѣдратовано. Однакъ Гордонъ постановивъ таки згинуту и малымъ ножикомъ поперетинавъ собѣ артерию зъ рукахъ и на шиѣ. Лѣкаръ и тутъ въ часъ прийшли въ помѣчь и выратували його вѣдъ смерти. Що е причиною того самоубѣйства не знати. Жѣнка його каже, що вѣнь дуже нарѣкавъ на спеку, отже можливо тутъ частне божеволье.

— ВЪ Нью Йорку, передъ слѣдчого судю привѣвъ оденъ полицменъ молодого мурина, сильно побитого, кажучи, що вѣнь подпаливъ хату, и не хотѣвъ дати ся арештувати. Подчасъ слѣдства вѣдрило ся, що мурина зовѣмъ невиненъ, и что полицменъ зъ особистей помѣсти його побавъ. Судя выпустивъ мурина на волю, а полицмена казавъ задержати за порукою \$1.000.

— НЕПОРОЗУМѢНѢ мѣжъ Шведею и Норвегею правдоподобно закончить ся въ сей способъ, что сынъ шведского короля стане королемъ норвескимъ. Таку псраду давъ шведкому королю нѣмецкій цѣсаръ Вильгельмъ, а такожъ и король Даниа е сему прихильный.

— ВЪ Чикаго, подчасъ выборовъ урядниковъ Federation of Labor пришло до дуже бурливыхъ сценъ. Утворила ся двѣ партіи, зъ котрыхъ кожда хотѣла рефорсувати своихъ кандидатовъ. Подчасъ выборовъ пришло майже до бѣйки. Наразъ появили ся на саль полицмены, що спонукало предѣдателя вѣдложити зборы.

— ДНЯ 5 го августа, въ субботу, на 106 Morris Str., въ Jersey City, N. J. побили тяжко, славны зъ своего фаху Петро Шмайда и Семанъ Млинарникъ, Ивана Петришиного, досѣтъ спокойного чоловіка. Сталось се про церковну справу. Кинулись якъ двоухъ тигровъ на одного и порозвалювали ему голову. Стоячій тутъ жѣнки оборонили его и окровавленого забрали до

хаты. Оба тѣ забѣйки належать допартии о. Обушкевича. *Переходячий.*

— ВЪ Пертъ Амбой, Н. Дж. сталось нещасте дня 9 го августа. Ишло собѣ трехъ хлопцѣвъ централскимъ трекомъ, 10, 13 и 14-лѣтний. Въ томъ надѣхавъ тренъ и двоухъ зъ нихъ убавъ на мѣсца а третому вѣдорвавъ руку. Ванны сему вѣтцѣ и матери, що не доглядають лѣпше своихъ дѣтей.

Василь Борсукъ.

— ВЪ Albany, N. Y. заваливъ ся великій склепъ, причѣмъ середъ румовища згинуло 13 людей, а много зѣстало менше або болѣше потовченыхъ. Доси зъ потовченыхъ умерла одна дѣвчина. Тѣла убитыхъ були такъ сильно ушкоджены, что годѣ ихъ було розпознати.

— ВЪ Паканъ, (Альберта, Канада), пошла одна молодичка зъ своими королами и подбала спячого медведя подъ корчомъ. Не знаючи, что се за звѣрь, кинула въ него бичемъ, а сей пробудивъ ся и кинувъ ся на неѣ. Жѣнка стала вѣткати и кричати о помѣчь, але заки люде надбѣгли, медвѣдъ уже еѣ замордувавъ. Мужъ сеѣ жѣнки робивъ на сей часъ въ Едмонтонѣ коло ровѣвъ, и коли про се довѣдавъ ся — вѣдобривъ собѣ жите. Обо е тѣ люде недавно побрались, жила зъ собою лишь 2 мѣсяцѣ.

В. Чаглей.

— ЯКЪ звѣсно Китайцѣ бойкотуютъ американскій товары и домагають ся приниманя китайскихъ емигрантовъ въ Злученыхъ Державахъ. Китайскій амбасадоръ въ Вашингтонѣ въ сей способъ представивъ сю справу президенту Рузвелтову, домагаючи ся змѣны дотичного закона. На се вѣдповѣвъ президентъ Рузвелтъ, що Злученій Державы строго будутъ придержувати ся истнующихъ законовъ.

— ВЪ Гавстонъ, Текс. дня 11-го серпня злищовала товпа 18-лѣтнего Нигра, котрый знасилувавъ 14-лѣтну дѣвчинку и хотѣвъ еи задусити. Полиция не могла оборонити проступника передъ смертю. Коли озлоблена товпа злодована дѣвчинка познала въ нѣмъ правдивого злочинца, сейчасъ привязано його до стовпа, обложено сухимъ деревомъ, котре зѣбляля оливою и подпалили. Черезъ пять хвилъ

дались чути страшній зойки болю, а вѣдтакъ наступила смерть. Звѣрскій бувъ злочинъ, але и звѣрска кара.

— ВЪ Испаниі, въ провинціяхъ дѣткеныхъ голодомъ, панують страшній заворушени. Цѣлы товпы робѣтниковъ и селянъ, котрі не мають де заробити и гинуть зъ голоду, нападають на панскій посѣлости, рабують збѣже и забирають худобу. Мѣсцеві уряды не могутъ зарадити голодови, отже народъ хватае ся насильства. Помѣщики живутъ въ вѣчной тревозѣ.

— ВЪ Манілѣ перебуває теперь донька президента Рузвелта зъ секретаремъ войны Шафтомъ и другими достойниками. Въ недѣлю дня 6. серпня въ ихъ честь устроено тамъ велику параду, въ котрой взяло участь 10.000 народа моряковъ, войска и т. д. На трибунѣ була Адліція Рузвелтъ, ген. Рейдъ, Корбинъ, адм. Шрайнь, а такожъ роіскій адміралъ Инквистъ, котрый ратувавъ ся тутъ утечею зъ битвы подъ Чупима и котрый мае тутъ

остати ажъ до покѣнченя войны.

Важне.

Симъ подаю ПП. секретарямъ до вѣдомости, что вѣйшли додатки до статутѣвъ Р. Н. С., котрі розѣплю всемъ вѣдѣламъ въ короткомъ часѣ, вѣдповѣдно до числа членѣвъ. Кождый додатокъ коштуе 5 цнт., що кождый членъ мае заплатити, если хоче его набути.

С. Ядловскій, гол. секретаръ.

— НА Dunlo, Pa. и оклицы живучимъ Русинамъ подаю до вѣдомости, що на Преображеніе Господне, 19 лат. Августа, 1905, о годинѣ 10.30 рано вѣдправляю Службу Богу въ костелѣ латинскомъ.

о. Н. Подгорскій, рускій гр.-кат. душпастиръ.

Треба молодыхъ хлопцѣвъ
до науки телефонаня и желѣзничей рахунковости. Наши ученики заробляють 50 до 100 долларѣвъ мѣсячно. Маємо 6 найбѣльшихъ школъ в Америцѣ. Найлѣпшій час до науки е тепер. Пиши по каталогъ.
MORSE SCHOOL OF TELEGRAPHY
Cincinnati, O., Buffalo, N. Y., Atlanta, Ga., La Crosse, Wis., Texarkana, Tex., San Francisco, Cal. (Пиши до котрого небудъ з тахъ мѣст). 25—

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ

Зовѣмъ дармо

пошлемо кождому Русинѣ книжокъ вартости 50 центѣвъ, если пришле намъ на „Свободу“ не менше якъ 2 долары найдалше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, що огошеній на осемой сторонѣ „Свободы“ подѣ заголовкомъ „Цѣвквій книжки“.

Грошѣ высылайте чекомъ, почтовымъ або експресовымъ моніордеромъ на такой адресъ:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, что „Свобода“ е найстарша руска часопись въ Америцѣ, и въ нѣй е болѣше что почитати, якъ въ якои небудъ другѣй тутешнѣй рускоі газетѣ.

Если знаете людей, що ще не бачили нашой „Свободы“ а хотѣлибъ собѣ еѣ записати, пошлѣтъ намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на показъ.

Що кажутъ люде ?

„Reston, Man. May 7, 1905.

Всехвальна Редакціе „Свободы“! Подаю Вамъ до вѣдомости, що въ попереднѣмъ мѣсяцю бувъ я въ мѣстѣ Виннипегу и я тамъ читавъ газету „Свободу“. Отже менѣ Ваша газета дуже сподобала ся и я теперь дуже хочу сю газету читати. Теперь посылаю два долары заплаты за „Свободу“ и прошу чесну Редакцію, чтобы менѣ выслати вашу газету якъ найскорше. Ещѣ буду просити, чтобы менѣ выслали попередній 2 числа. Зъ поважанемъ
K 133

Петро Богомосъ.

Присылайте грошѣ сейчасъ. Замовляти „Свободу“ можете кождого часу, навѣтъ въ середнѣй року або мѣсяця. Цѣна два долары рахуеь не вѣдъ Нового до Нового року, але за 12 полныхъ мѣсяцѣвъ.

Фарми! Фарми! Фарми!

Щасливый независимый человек, над котрымъ нема „баса“. Кто се? Се фармер! Одна лиш фарма обезпечуе чловекови певну будучність. Сотки краивѣвъ купили в нас фармы сего року и чувють ся щасливими, бо не грозять їмъ калѣцтво або смерть. Прийдѣть и Ви до нас а поможемо Вамъ стати самостійными. Купѣть собѣ фарму. Голосѣть ся до:
John Jelinek, 1116 Pine Alley, Bradlock, Pa.

Підпис.

Написав Василь Стефанич.

Мала Доця ходила лавою поза плечі газдів, що писали коло довгого стола свої імена. Кождий зі взору. Грубими руками оті писарі обходили з кожного боку, відки би найліпше їм почати. Грудьми притискали так до стола, що аж скрипів. Наука йшла тихонько, лишень чути було мляскання губів, як газди мочь или луфко в роті. А білавенька Доця заглядала до кожного, чи добре пише.

— Доцю, ня, а подиви ся, як воно виглядає?
— Ще чепірате, таке як нечисане повісмо, ще пиштіт.
І газда пхав олівец в рот і зачинав знов писати.
— Ануж ко глипи на мое, бо я вже его чешу друго вечір, аж ві груди больи. Ану читай, шо я написав.
— Павло Лазиренко.
— Якурат я. Та так воно там стоїт, шо кождий пізнаст?

— Хто вчений той кождий.
І Павло почервонів із утіхи і оглядав карточку з усіх боків.
— Ануж ко я ще раз его випишу.

І нахилив ся і слинив олівец
Доця якось дуже поважно ходила поза плечі газдів, її мама дивила ся з печи і утихомиряла хлопців, аби не верещали, бо вуйки позмилюють нумера.

На лаві сидів старий Яків Яримів і з великим вдоволенем дивив ся на оту науку. Врешті не міг видержати, аби не заговорити. Дві годиві глядів із найбільшою увагою, а тепер не втерпів.

— Мой, газдо, та лишті трохи на завтра, таже груди вам потріскают.

Газди підняли голови і як пришиблені виглядали.
— Вішукав ем вам добро тай маєте мині подькувати, а Доця маєте дарунок купити.
— Та хто вас на таке нараїв?

Біда мене на це нарадила.
— Яка біда?
— Викелі.
І старий Яків став розповідати вже сотний раз, як то було.

Таже всі знаєте, що-м на горівку не везав землю по банках, бо би ні Бог скарав. Але стара мене запхала.

— Яка стара?
— Ви мой і молоді і вчите ся вижу письма тай нічо не знаєте. Уходит з комори тай каже: мой, старий, таже муки нема лиш зо дві мисчині в міху. А я подумав, подумав тай гай до міста писати си на сотку до заволичкового банку.

— Прийшов я, знаєте, до того банку і кажу, шо так і так: не стало хліба межі діти тай прошу вашої ласки тай божиї, позичити сотку.

— Грунт маєш?

— Е, пане, таже без ґрунту сегодни віхтє не даст.

— А стоїт на тобі?
— На мині.
— Табула чиста?
— Гет все чисто.
— Довги маєш?
— Та дес межі Жидами е не такий то довг, лиш струп. Та вже за цу сотку і хліба межі діти кину і Жидам рот заткаю.

— То принеси аркушок і авістрат тай підеш на посідзене.

— Та коли прийти на то посідзене?

— Говори до мужика, тебе на посідзене не траба, лиш паперів,

— Вібачьїте мені, паві, бо я не порозумів а папері аді гезди. Тай витьїг з пазухи тай подав. Там, кажу, дес е все, бо я то до кукки все складаю, всі письма. Н, видите, тому не розумію нічо та все тотс разом тримаю. Перебрал він, найшов, шо до него тай каже: за тиждень прийди.

— Ходив я зо три рази, аж каже нарешті, шо е гроші хвалені.

— А вмієш, старий, писати?

— Ей, де пане! У школі мене не вчили, у воську не був ем тай сми палком сліпий.

— То мусиш підписувати ся у нотаря.

— Я, прошу, покладу знак своєв руков, аді хрестик, а ви підпишіт...

— Не можна, каже, на вексельх хрестів класти...

— А я в гадках став. Це як озмут уніс, як процент наперед відберут, як нотареві заплатю тай того капіталу мало шо мені лиштіт си.

— Звертів я си по місті за ручателями тай надібаю шевца, отого злодюгу Ляпчяцкого. Воно, біда, все никає по місті. Сгав я тай розказую за свою біду.

— Хлоп, каже, все дурний, гние цілу зиму тай би не навчив си навіть своє порекло на письмі покласти.

— А хоть ти злодюга вічна і помийник жидівский, але слова добрі маєш, погадав ем собі тай побіг далі.

— Прывів ручителів, підписали м ся у нотаря, але з сотки тринацїть левів обїрвали.

— Несу я ті гроші до дому, а тот швед мині а голови не вілазит. Злодій то злодій, але слухні слова говорит. Адї рвут шкіру, здоймають як в вола. Сотку нібис узївв, а до дому шо несеш?

На сїм місци все Яків плював і тепер плюнув.

— Кождий хоче від руки, кождий хоче дурнички, а то бо вже так стало тісно, шо раз тісно.

— Поклав сми гроші у скрицю, а сам до Доці. Та, Доцько, дїда навчи підписати намено, най дїд па нам горло не напижає, бо воно напижає. Я волюю то бі плахтиночку купити.

— Тай навчила тайсте по селі перечеули, тайсте з дїда насьміхали си. Але прийшло до крутого, треба викелі підписувати, а ви за дїдом до Доці. Я вам дорогу показав, шо вже не мете гроші утрачати.

— Та вже не мемо — відвідали газди — та маємо вам подькувати тай Доця, наші навчителїдї.

— Але маєте всі і по дарункови принести

— Таже певне...
Доцька сиділа на печи і дуже тішила ся і мама усьміхала ся.

Справоздане касове

„Рус Народ. Союза“ за мїсяць Юлій, 1905 р.

Ч. бажуче

3151 Granville, N. Y. М. Р. Н. С.	16.50
3152 Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.	6.80
3153 Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	70.50
3154 Elizabeth, N. J. М. Р. Н. С.	27.06
3155 Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	36.63
3156 Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	34.37
3157 Manown, Pa. Бр. св. О. Никол.	26.34
3158 Chisholm, Minn. Бр. св. О. Нимая	21.69
3159 Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	11.84
3160 Leetsdale, Pa. Бр. св. П. и П.	12.55
3161 Chisholm, Minn. Бр. св. Арх. Мих.	7.30
3162 Beaver Meadows, Pa. Бр. св. Мих.	27.18
3163 Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Ілім	52.71
3164 Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	66.42
3165 New York, N. Y. Бр. св. Андрея	31.00
3166 Buffalo, N. Y. Бр. св. Й. Хрест.	40.20
3167 Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	41.73
3168 Hastings, N. Y. М. Р. Н. С.	4.10
3169 Franklin Furnace, N. J. М. Р. Н. С.	14.80
3170 Ellworth, Pa. М. Р. Н. С.	26.25
3171 Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	17.02
3172 Scranton, Pa. Ред. »Свободы« за кал. за р. 1904	37.34
3173 Olyphant, Pa. о. Н. Стругинський за кал. 1905	100.00
3174 Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	38.40
3175 Dunmore, Pa. Бр. св. АА. П. и П.	18.16
3176 Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	33.22
3177 Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	45.53
3178 Desloge, Mo. Бр. св. Й. Хрест.	49.31
3179 Centralia, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	15.78
3180 Perth Amboy, N. J. Бр. св. О. Николая ..	40.90
3181 Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	30.79
3182 Newark, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	28.00
3183 McKeesport, Pa. Бр. св. Ольги	8.12
3184 Taylor, Pa. Бр. св. О. Николая	18.15
3185 Philadelphia, Pa. Тов. Любовъ	16.19
3186 Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	19.60
3187 Carnegie, Pa. Сестрицтво св. Любви	10.70
3188 Monessen, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	44.75
3189 McKeesport, Pa. Бр. св. Й. Хр.	92.45
3190 Pittsburg, Pa. Бр. св. Никол.	147.31
3191 Olyphant, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	129.91
3192 New York, N. Y. Тов. Зоря	14.30
3193 New Britain, Conn. М. Р. Н. С.	5.55
3194 Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	17.18
3195 Seymour, Conn. Бр. св. Й. Хр.	17.82
3196 Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	66.19
3197 McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	92.83
3198 Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	99.70
3199 Canonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	28.91
3200 Pleasant Valley, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	15.15
3201 Holyoke, Mass. Бр. св. Й. Хр.	9.80
3202 Wilkes Barre, Pa. Бр. св. о. Николая	15.65
3203 Export, Pa. Бр. св. О. Николая	51.88
3204 Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	45.15
3205 St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	113.24
3206 Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	34.05
3207 McKees Rocks, Pa. Бр. св. Дмитрія	14.45
3208 Scottdale, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	46.14
3209 Trauger, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	37.00
3210 Priceburg, Pa. Бр. св. Василия	65.04
3211 Lancaster, N. Y. Бр. св. Василия	8.37
3212 Spangler, Pa. Бр. Пр. Богор.	21.00
3213 New Philadelphia, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	24.25
3214 Shamokin, Pa. Бр. св. Иосифа	25.60
3215 Mt. Carmel, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богород.	4.16
3216 Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	138.05
3217 Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	96.63
3218 Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	38.00
3219 Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Володим.	18.66
3220 St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	28.53

3221 Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	22.30
3222 Allegheny, Pa. Тов. Поступъ	9.85
3223 Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	70.00
3224 New Florence, Pa. Бр. св. Василия	18.80
3225 Jersey City, N. J. пос. Клюбъ Рус. Мол. ...	8.60
3226 Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	19.65
3227 Sayre, Pa. Бр. Пресв. Богор.	15.05
3228 Baltimore, Md. Сестр. Бр. св. Анны	19.11
3229 Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	22.52
3230 New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	48.72
3231 Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	164.79
3232 Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богород.	19.74
3233 Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	19.76
3234 Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	40.27
3235 Mt. Carmel, Pa. Бр. св. П. и П.	44.65
3236 Alden Sta., Pa. Бр. св. Волод.	16.14
3237 Scranton, Pa. Бр. св. прор. Ілім	70.65
3238 West Pawlet, Vt. Бр. Пр. Богор.	19.60
3239 Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	11.60
3240 Yorkville, O. Бр. св. Стефана	12.48
3241 New York, N. Y. Тов. Сьць	7.60
3242 Terryville, Conn. Бр. св. Арх. Мих.	20.10
3243 Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	40.70
3244 Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	87.55
3245 Chicago, Ill. М. Р. Н. С.	6.04
3246 Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.	7.63
3247 Lopez, Pa. Бр. св. О. Николая	2.80
3248 Fredericktown, Pa. Бр. св. П. и П.	61.20
3249 Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	126.25
3250 Canonsburg, Pa. Бр. Пр. Богор.	5.02
3251 Latrobe, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	16.10
3252 Olyphant, Pa. Бр. Пр. Богор.	16.98
3253 Marion Heights, Pa. М. Р. Н. С.	7.15
3254 Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	23.71
3255 Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	42.95
3256 Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	127.80
3257 Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	13.17
3258 Simpson, Pa. Бр. св. Василия	32.23
3259 Pittsburg, Pa. Бр. св. Й. Хр.	34.95
3260 Pittsburg, Pa. Сестрицтво Собора Пр. Богород.	4.90
3261 Trenton, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	12.60
3262 New York, N. Y. Бр. св. Волод.	11.14
3263 Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	58.75
3264 Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	27.23
3265 Wilmington, Del. М. Р. Н. С.	9.80
3266 Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	53.45
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Дмитрія	—
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	—
Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	—

Доходъ за Юлій с. р. есть .....

Готівка зъ концемъ Юлія с. р. ....

Разомъ доходъ есть .....

Разходъ за мїсяць Юлій 1905.

Посмертне по бл. п. Крестинъ Дубецъ, Cohoes, N. Y. ....

„ „ „ „ Павлинъ Кобельник, Northampton, Pa. ....

„ „ „ „ Марія Гутъ, Shamokin, Pa. ....

„ „ „ „ Петръ Гутникъ, Plymouth, Pa. ....

„ „ „ „ Александру Млинарикъ, Troy, N. Y. ....

„ „ „ „ Петръ Брона, Shamokin, Pa. ....

„ „ „ „ Макарію Канторъ, Olyphant, Pa. ....

сиротска часть .....

Решта за дружъ календара зъ 1905 року .....

Органъ Союза за Юлій 6. р. ....

Пенсія Гол. Урядникѣвъ за Юлій 6. р. ....

За 3000 додатковъ до Статута Р. Н. С. ....

Почтові выдатки голов. секретаря за юлій .....

Рентъ водъ офісу за Юлій .....

За надруковане увагъ на грамотахъ Р. Н. С. ....

Бондъ голов. секретаря .....

Доплачено до вѣдзникъ Р. Н. С. ....

Разомъ разходъ за Юлій .....

Зоставленє:

Разомъ доходъ выносить .....

Разходъ за Юлій .....

Готівка зъ концемъ Юлія с. р. ....

Позички .....

Загальний станъ касы зъ концемъ Юлія есть .....

А. Шарпони, касієрь, С. Ядловскій, секретарь,

К. Кирчовъ, председатель.

Книжка Рахункова

Са книжка потрібна кождому рускому робѣтникови, фармерови и бизнесменови.

Она навить може тобѣ вырахувати скѣлько тобѣ прийде пейды, скѣлько маешъ заплаити до стору, скѣлько за товаръ, скѣлько тобѣ прийде если продашь по певной цѣнѣ збѣже и т. д.

Цѣна 50 центѣвъ.

SLOVO, BOX 353, SCRANTON, PA.

Хто возьме сю книжку въ разпродажѣ дѣстане добрый процентъ.

Збирайте жертвы на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ.

166 Новых Членовъ.

Въ мѣсяцъ Юлію с. р. приступили до Р. Н. Союза слѣдующій новы братства и члены:

- Wilmington, Del., вод. 105.
  - Витановскій Михайло
  - Гугей Митро
  - Яловия Гриць
  - Федоскій Стефанъ
  - Новакъ Василь
  - Боровскій Лукачъ
  - Федорига Семанъ
  - Левачкій Бостъ
  - Гугей Павло
  - Кочуръ Федоръ
  - Гецъ Иванъ
  - Лазорчикъ Сильвесторъ
  - Возыный Михайло
  - Иконякъ Максимъ
- Братство св. Йоана Хрестителя вод. 121, Trenton, N. J.
  - Бачикъ Юрко
  - Бачикъ Иванъ
  - Шкурла Михайло
  - Тимо Михайло
  - Брешко Иванъ
  - Новикецъ Юрко
  - Адамъ Михайло
  - Паславскій Иванъ
  - Онді Михайло
  - Ласковичъ Иванъ
  - Цапикъ Иванъ
  - Черемшанъ Михайло
  - Гудакъ Иванъ
  - Савчакъ Михайло
  - Зимнянскій Иванъ
  - Балужнякъ Феликъ
- В. 3. Шкирпанъ Лешко, дитина Цуцуръ Марія
- В. 4. Шмайда Александеръ
- В. 6. Брічалуши Василь
- Брічалуши Иванъ
- Бенеа Иванъ
- Стойка Василь
- Стойка Иванъ
- Стойка Стефанъ
- Брічалуши Василь
- Палъ Василь
- Бенца Василь
- Сабашошъ Михайло
- Паканичъ Василь
- Гангуръ Юрко
- Паканичъ Михайло
- Неметъ Ференцъ
- Бенца Василь
- Паканичъ Василь
- Бенца Василь
- Берна Василь
- Брічалуши Иванъ
- Андрушъ Павло
- Гриньковъ Юстинъ
- Ченка Василь

- Гогоць Осифъ
- Семчакъ Стефанъ
- Найдухъ Гриць
- В. 48. Гашиць Семанъ
- Хоцьнскій Дмитро
- Завьнскій Стефанъ
- Леснякъ Юрко
- В. 53. Шеницкий Василь
- Вайпа Антонъ
- В. 55. Ганушакъ Андрій
- В. 56. Рептакъ Михайло
- Яницкій Осифъ
- Коччакъ Андрій
- В. 58. Зазворскій Гриць
- В. 60. Стохлинська Анна
- Форгачъ Анна, дитина
- В. 61. Забьшка Иванъ
- Дробнякъ Михайло
- Кочурчакъ Федоръ
- В. 62. Фуртакъ Данько
- Голодь Иванъ
- Сивикъ Василь
- Сивикъ Никола
- Янковскій Френкъ
- В. 65. Пецъ Марія, дитина
- В. 69. Юрачъ Николай
- Губуръ Петро
- В. 71. Озесъ Осифъ
- В. 74. Навроцкій Осифъ
- В. 76. Гинда Гриць
- Павлякъ Теодоръ
- Гошелякъ Стефанъ
- Денисъ Василь
- В. 81. Базановскій Иванъ
- В. 82. Баликъ Михайло
- Мрорца Михайло
- Магдалинскій Францъ
- В. 83. Рущикъ Анна
- В. 84. Гойда Иванъ
- Балфа Андрій
- Сагма Федоръ
- В. 85. Яворскій Антонъ
- В. 88. Панцо Теодоръ
- В. 90. Чавко Григорій
- Чудийовичъ Василь
- В. 92. Траць Федоръ
- Федунокъ Дамянъ
- Валюшъ Михайло
- В. 95. Пѣтухъ Петро
- Гресъ Осифъ
- В. 96. Дирваль Михайло
- Будникъ Олекса
- Кинашъ Людвикъ
- Бабировъ Гриць
- Колеса Михайло
- В. 99. Занько Иванъ
- В. 100. Набуда Марія
- Янковска Анна
- В. 101. Ваврекъ Марія
- В. 102. Бего Петро
- Семриць Михайло
- Васенько Осифъ
- Семриць Петро
- В. 103. Плейчъ Василь
- Поповичъ Федоръ
- В. 104. Бовалевичъ Осифъ
- В. 109. Лончаръ Осифъ
- В. 110. Гартманъ Александеръ
- В. 113. Войникъ Василь
- В. 114. Басичъ Михайло
- В. 115. Гузлей Иванъ
- Бучко Иванъ
- Заручинскій Андрій
- В. 118. Костура Марія
- Ватрала Кристина
- В. 120. Муха Семанъ

C. Ядловскій, гол. секретаръ.

ДОПИСИ.

Зъ Winnipeg, Man. Can.
 На С. Р. Р. торахъ (ярдахъ) котрй компанія сего року побільшуе, робить богато Русинівъ зъ Галичины, майже всѣ и мали платню \$1.50 денно.

Отже впоминаючи ся большою платнѣ застрайкували першого серпня по полудни. Насампередъ выступивъ оденъ „генгъ“, вѣдчепили якесь червоне полотно зъ кары и прѣчипили на два патчки и двохъ такъ несло впередъ, йшли вѣдъ генгу до генгу кричючи: Покидайте, страйкъ!

Якъ уже зобрались устѣ генги, до двѣста народу, тогдѣ до роудъ местра. Прапоръ напередъ несуть выкрикуючи: гура, страйкъ! Хочемъ \$1.75 денно. Той заразы, розумѣе ся, побольшивъ, ну и выстрайкували. Теперъ понукуе мене написати дещо про одного Русина, котрый намъ за формана.

Прямо мало ся не сказивъ якъ застрайкували, ажъ пѣна ему зъ устѣ скакала, такъ дуже запобѣгавъ, щобъ С. Р. Р. не побольшивъ. Що за пѣдль чоловѣкъ и цей старавъ ся, щобъ всѣхъ тыхъ поквитували, котрй передъ брали въ страйку. Розумѣе ся, що го высмѣяла басы.

И якъ може добре бути, чи не соромъ вамъ В. С.? Але де вы маєте встыдъ. О, такъ робити пане форманъ не файно. Поправте ся!

Робѣтників.

Зъ Venlaw, Man. Can.

Тутъ на Venlaw такожъ нема згоды межи тутешными Русинами, только сварка, роздоръ и нонавистъ. Тутъ доѣздитъ о. Крижановскій и заказуе людемъ, щобы не посылали дѣтей до школы, бо то непотрѣбна рѣчь. Послухай рускій народъ якъ-то Василияны научаютъ васъ. О. Крижановскій заказуе такожъ своимъ вѣрникамъ сходити ся зъ тыми незалежными судѣдами, бо то суть нехристияны, бо ихъ пекло чекае и пѣдъ ними земля горить.

Ось якихъ пастирѣвъ мае рускій народъ въ Канадѣ.

Ю. Маргинъ.

Надѣслане.

Зъ Jersey City, N. J.
Шпачку, де ты?

Уже минуло пару тыжнѣвъ, якъ Емилианъ Шпакъ фуркнувъ, пропавъ якъ камѣнь у воду, нѣ слѣду, нѣ слыху по нѣмъ нема, и не знати куда тотъ птичка смыкнула...

Панове читателѣ певно собѣ думаютъ, що то бувъ якийсь славный птахъ, и що намъ такъ на нѣмъ залежить... Де тамъ, мы хочемо только упередити добрыхъ людей, котрй еще той хитрой птиць не знаютъ, щобы стереглись, бо се дуже шкѣдлива и непожиточна птица, хотай на имя шпакъ...

Ось мы подрѣбно опишемо. Се бувъ не птахъ, но крещеный (здаеся), на чоловѣка по имени Емилъ Шпакъ. Есть до 6 стѣпъ высокій, кусъ горбатый, позѣръ хитрого лиса. Зъ бесѣдою Господь Богъ его назначивъ, бо нѣмъ одно слово выговоривъ, то десять разѣвъ гикнувъ, при томъ любавъ страшно салонъ и скло. Шанувавъ людей въ котрыхъ чувъ або занюхавъ, що мають грѣшъ... Тяжкой праць выстерѣгавъ ся, бо ефъ не любивъ и черезъ тое страшно нарѣкавъ а завидѣвъ ученыхъ людемъ, що тяжко не працюють а мають ся добре. Завше себе предоставлявъ за мудрого и про-

те старѣвъ ся хочьбы за якогось небудь урядника веунутись, въ якѣмъ небудь товариствѣ, але рускѣмъ. Отъ на примѣръ на нашѣмъ рѣчнѣмъ митингу парафіальнѣмъ, якъ на него голосували, щобы принявъ урядъ сторожа церковного и фаермена, охотно принявъ. Досытъ, що свою пику пхавъ всюду, хотъ не просиди его.

Тамтого лѣта ухавъ ся за агента продавати лоты, ну и потрафивъ звести зъ дороги нашихъ кодыкохъ чесныхъ людѣй, що купили лоты за високу цѣну въ неприступныхъ, вѣддаленыхъ вѣдъ свѣта сторовахъ, а днесъ нарѣкають и проклинають Шпака, бо сѣ лоты не принесуть имъ жадной корысти и за сто лѣтъ. Розумѣе ся, що и Шпакъ хотѣвъ набути лотъ, но перше пробувавъ позычати грошей на гавзъ вѣдъ нашего о. Подгорецкогго, а коли о. Подгорецкій рѣшучо вѣдмовили позычки Шпакѣ, то вѣнъ корыстаючи зъ своего тогдѣшного предсѣдательства въ нашѣй парафії загрозивъ: „Чекайте егѣмосць, я васъ научу“.

Що сказавъ то и выконавъ. Завязавъ компанію зъ о. Обушкевичомъ и пару збуями, пѣдбуривъ цѣльый комитетъ церковный противъ о. Подгорецкогго, а коли нашъ о. Подгорецкій тяжко захорувавъ и взявши урлюопъ выѣхавъ до Пенсилвеніи, до Northampton, Шпакъ самъ и свою компанію розославъ по нашихъ парохіаныхъ зъ такою новинаю, що о. Подгорецкій утѣкъ до краю награбавши великій тысячѣ грошей. И запросивъ о. Обушкевича въ гостину. Почалась борба межи парохіанями, бо добрый парохіане не хотѣли котюзѣ повѣрати, бо трѣхъ парохіанъ К. Кирчѣвъ, Д. Голодь и Т. Цѣшлякъ ѣздили вѣдвидѣти своего душпаствыря, коли лежавъ смертельно хорый у о. Дмитрова въ Northampton, Pa. и переконались, що се неправда, но Шпакъ свое робивъ маючи силу яко предсѣдатель у парафії. Пѣловъ до латинского епископа зъ о. Обушкевичомъ и тамъ надигнали велику купу. Шпакъ переставъ працювати цѣлкомъ для своей родины, посвятивъ ся для о. Обушкевича, щобы за всяку цѣну хорого о. Подгорецкогго выжертѣ зъ нашей парафії.

Робили митингы по приватныхъ домахъ, запивали людей пивомъ и високою, пивомносили чеками, виску фляхами. Розумѣе ся, що се коштувало о. Обушкевича, но Шпакъ хитрый лисъ, мавъ теперъ добру способность у своихъ кумѣвъ та колегѣвъ позычати и кричавъ: „Бѣйте ся Бога, люде, тажъ я хѣу добре зробити про васъ; позычте, та видите, штѣ я неробю, а маю жѣну и дѣти, мушу жити“. Кумове и колеги звѣрили и позычили скѣлько могли, хто сто, хто двѣста, хто 50 дол., або 25 дол., навить не погордѣвъ сей добродѣй такою позычкою якъ 10—5

дол... Вѣнъ собѣ думавъ добре напередъ, що „всякое даване благо есть“. Такъ сей Шпачокъ потрафивъ тихцемъ надиганити, якъ ся теперъ покаже, до пѣвтора тысяча долларѣвъ, въ нашѣмъ городѣ Jersey City вѣдъ рускихъ отроковѣвъ.

Але — пляны Шпака лсуютъ ся; чесна борба добрыхъ парафіанъ зробила, що о. Обушкевичъ видѣвъ „предвидимия неприемности“, муфусе свои великі баксы зъ борду п. Ступиньского, зъ нотами, ирмолоями, гуслями въ „штатъ“ Пенсилвенію, а потому и самъ зъ бахташкою смикъ...

Шпакъ закладае салонъ. Якійсь чоловѣга зайповъ зъ Пенсилвеніи и хоче купити собѣ салонъ въ Jersey City, его Шпакъ подибавъ и помагае купити салоъ. Досытъ що Шпакъ поравъ ему салонъ на 100 Essex Str. у жиди а згодили за 400 долларѣвъ. Идутъ до лоера робити контрактъ. Шпакъ на дорожѣ повѣдае: Слухай брате, прийми мене до спѣлки; ты тутъ незнаемый и не замешкалый, не годенъ зробити нѣчого, я знаю ся зъ всѣми людемъ, маю добре имено, я ти зроблю добрый бизнесъ. Я побуду пару тыжнѣвъ у салонѣ, а якъ будемо мати богато костюмерѣвъ, то я пѣду до работы, а ты проваде бизнесъ. Сей хлопина здурѣвъ и приставъ.

Коли прийшли до лоера, лоеръ жадавъ, щобы обидва спѣльники зложили жидови по два сто дол. Шпакъ мудрый лисъ, выкликавъ до сѣней своего спѣльника и каже: дай менѣ два сто, а два сто то тримай и обидва передъ лоеромъ зложимо на столѣ по рѣвнѣй части, бо се такъ муситъ бути. Хлопина зновъ здурѣвъ и приставъ. Шпакъ бизнесуе за барою тыждень, два, три, мѣсяць а сесѣ хлопина повѣдае: та мы не маемо що робити обидва, сплати або ты мене, або я тебе. Шпакъ: добре я сплачу тебе, пѣшовъ и позичивъ двасто долларѣвъ и дае хлопину, своему спѣльникови. Той плаче и повѣдае: То ты менѣ вертаешъ мои двасто а двасто, де е? Тажъ мене салонъ коштуе 400. Не помогло ничого, хлопина

зьявъ 200 и пѣшовъ плачуци до Пенсилвеніи а Шпакъ зѣоставъ у чужому салонѣ. Но що Шпакѣви бизнесъ не йде, пиво не хотять дати на кредитъ, люде якось не приходять, бо знають що вѣнъ наваривъ. Шпакъ справляе музику — и тое не помагае, хѣба самъ скачи чловець... Въ парафії колотнеца, люде припирають за довѣи, проклинають Шпака, церковъ на упадку, тое всео докучае Шпакѣви. Шпакъ продае салонъ. Коли довжники почули сѣю продажъ, то одинъ ему подобный С. Яцевичъ зголосивъ ся по свою суму, яку Шпакъ ему довженъ. Шпакъ дае чужій салонъ Яцевичѣви за двѣвъ 350 дол. и хоче доплати 50 дол. Яцевичъ пристае. Шпакъ по тихоньки вымуфовавъ свой форнѣчеръ и выправивъ нѣбы на другій стрѣтъ — а потому зъ своею родиною посунувъ, Богъ знае куды. Власти полиційній доѣдались, що С. Яцевичъ не мае лисенсу, замкнули салонъ Яцевичѣви, а Шпакъ пропавъ якъ камѣнь у воду... Шпачку де ты?

Мы.

Вѣдозва.

Взымае ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза“, котрй ще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ послали належитѣсть за розпроданій календарѣ на адресу Rev. N. Strutinsky, Box 375, Olympian, Pa. Нерозпроданій календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вѣдсылати, поки не дасть ся знати о томъ въ „Свободѣ“.

Вѣдъ головного Ураду „Р. Н. С.“
 К. Кирчѣвъ предсѣдатель.
 С. Ядловскій секретаръ.

Читайте, що каже Дрѣ Ландесъ:

Я маю найбольшу практику въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, Мексики и Полудневоі Америцѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ Але сли можешъ бути вылѣченный, а тебе вылѣчу.
 Лѣчу лишь мушинъ. Що небудь тобѣ долагае
 Але и вылѣчую ихъ. Скажи або напиши менѣ.
 Вылѣчу кождый випадокъ Хоробы иѣхура и почоъ.
 до якого ся возлзу. Хоробы крови и шкѣръ.
 Бели е не до вылѣченя не беру ся до него. Утрата памяти.
 Сли не можешъ бути вылѣченный, екажу тобѣ вѣрнѣ. Утрата мужескои силы.
 Утрата животности.
 Лѣчу безъ болю, не вѣдвертѣро. К 134
 жую вѣдъ праць.

Що року лѣчу тысячѣ людей.
 Роблю сотки операций що мѣсяця.
 Вылѣчу ты дома, сли не можешъ прійти до мене.
 Памятай: Порада особиста або листовна дароль.

Сли еси хорый зайди або напиши до
DR. LEONARD LANDES,
 140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.
JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.
Terms: Two dollars a year.
Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879

„Свобода“

часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, виходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ... \$2.00
До старою краю на 12 мѣсяцѣвъ \$2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ... \$1.00

Галичине можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львовь.

Оплачувати газету треба всегда зъ горы.

Грошъ треба послати въ редакцію лаясь, або черезъ експресовый, або почтовый money order (money order). Money order, то е картонку, котру доставлять відъ почтара або агента на експресовый офисъ, посылать намъ, бо безъ того мы не годны грошей доставляти.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ зміняти мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свой старый адресъ.

До школы!

Зближаєсь кінець вакацій, пора готовити дѣтей до школы. Цѣкаво бы знати скільки руских дѣвчатъ и хлопцѣвъ, въ вѣцѣ 12—14 лѣтъ, готовлять ихъ родичѣ до школы, а скільки до шуфлѣ, до слейту та фабрики...

Въ однімъ зъ пенсилванійскихъ мѣсточокъ, (яке числить 25.000 мешканцѣвъ) на 1745 школьныхъ дѣтей чужинцѣвъ, лишъ 11 е въ high school. А скільки мѣжь ними рускихъ дѣтей? Певно не больше якъ одно або двое, репита жидѣвскій, словачкій, литовскій, польскій и другій. А хочъ-бы навить тыхъ 11 дѣтей сули всѣ рускій то и такъ це булѣбы лихѣ, дуже лихѣ. Чомужъ се такъ? Чи рускій дѣти такі тумановаті, що не годні ити до high school? Чи може рускій родичѣ такі бѣдні, що доконче мусять ихъ посылати до работы? Нѣ, рускій дѣти зовсѣмъ не тумановаті: кождый учитель чи учителька скаже вамъ, що рускій дѣти и взагалѣ дѣти чужинцѣвъ, помимо усѣхъ трудностей, якій мусять переборкувати, вчать ся дуже добре. ба навить майже всегда суть першими въ класѣ. И бѣднота родичѣвъ не е тутъ причиною. Правда, не перечимо, що е бѣдній рускій родини, якій безъ тыхъ пару центѣвъ, котрѣ дитина заребить, не могла бы обійти ся, алежъ о большости сего сказати не можна. Большая часть родичѣвъ водри-

ває завчасу свои дѣти водѣ школы и посылает ихъ до работы задля старокраевой працельниці, що „треба дитину гнати за молоду до работы“, або задля того, що не вмѣе оцѣнити ваги науки. Наука, котра не може зробити хлопця попомъ а бодай лякомъ, не мае въ пересѣчному американо-русина жаднои вартости, ну а дѣвчинѣ, послѣ понятія тогожь самого Русина, науки такъ зовсѣмъ не треба. Ось чому наші родичѣ не носилають своихъ дѣтей до школъ. И ихать дѣти до работы, якъ майже всегда вбиває ихъ способности, руйнує здраволье, ломать молоде жите. А користи зъ того? Користи хѣба такій, що тато та мама могутъ больше „сиендувати“ на пятаку, що тато часъ водѣ часу не иде до работы, робить себѣ вакаціи, бо на него роблять вже дѣти..., що справляе гучнѣйши хрестини, похороны, весѣля.

Пора зачати троха иначе газдувати, пора вылазити зъ „гонгеріаньского“ болота на свѣтъ Божій, а се можливо зробити лише черезъ просвѣту, черезъ науку.

Тому ще разъ кличемо: До школы дѣтей, до школы!

Дорогі Братя, Краяне!

Незавидна Ваша доля в Старім краю — від якої Вам сьвіт чорним ставав; гірка нужда, яка Вас там так давила, що Ви вже тратили надію, щоб Вам могло бути ліше; погорда і насміхи, якими наділювали Вас в Старім краю усі, хто лиш надінув на себе панський стрій — загнали Вас, дорогі Краяне, далеко від рідної стріхи в Новий сьвіт, в отсю вільну землю — далеку Америку. Ви ішли в той незнаний Вам сьвіт — блукаючи, і шукали ту ліпшої долі — поки, дехто з Вас і не зажив красшим житем, а дехто — таки остав ся в злиднях, в яких жив в Старім краю. І шло Вас ту — все нові і нові ряди. За першими, пішли другі, за другими дальше, аж поки й не нашло Вас ту з Галичини і Угорщини поважне число — майже, як зачуваю, пів міліона...

От і насуває ся тепер кождому, хто бачить ту нужду, яка гнеде нашого Русина в краю і згадає на Вашу еміграцію до Нового сьвіта, цілий ряд питань: І якжеж Ви ту зажили собі? Чого зазнали? Що нашли Ви нового ту, в Новім краю? Чого научились і до чого привикли, — а від чого з того, що набрались в Старім краю, відвикли?

Такі питання насувають ся тепер кождому, що оставсь в Старім краю, котрому доля Русинів-хлопів не е байлужна.

І щораз голоснѣйше дають ся чути голоси в Старім краю: так дайтеж нам вѣстку із далекої чужини!

Розкажіть нам як зажилось нашим виходцям на Новій землі, яка доля їх там стрінула? Чи зазнали там що доброго, чи може знова яке пове лихѣ їх там стрінуло?

І ось, дорогі Краяне, і дучи за бажанем усіх Русинів в Старім краю, жадних вѣстий про Вас — я й вибрав ся до Вас з Старого краю, щоб зійти ся з Вами і побачити Вас і поговорити з Вами про Ваше жите і про Ваші журби і утѣхи, щоб опісля усе те описати і усе те оголосити друком, щоб в Старім краю про Вас дізнались і хоч думкою до Вас зблизились.

Та не лише се одно до Вас мене ту привело.

Ми бачимо, що з року на рік з дня на день зростає щораз більше еміграція до Америки, займає щораз нові круги наших людей, захоплює щораз нові повіти Старого кряю. Тож, чи усі ті нові, доведені бідю до розпуки люди мають іти, так як Ви йшли, на осліп в нові краі, не знаючи, куди там кождому з них повернутись, до кого удатись, где шукати роботи й за яку роботу прийматись? Чужі і Вони рівню мають переходити усі ті болі і терпіння і злидні, які так многим з Вас приходалось пережити, поки по тяжких переходах і не дістались остаточно до своїх людей, поки не наипли собі який заробок, поки й не примістились між своїми?

Се так не може дальше бути. Тим новим, сьвіжо напливаючим до Америки людям треба конче дати в руки якийсь провідник, щоби кождий з них не йшов так безрадний і безпомічний в незнаний йому сьвіт, щоб кождий з них, вибираючись в далеку дорогу, знав вже наперед — де вибирає ся, що він там може знайти; а станувши на Новій землі, знав до кого йому удати ся, де стрінути йому своїх людей — куди йому повернути ся.

Се бажане, дорогі Краяне, пізнати Вас і Ваше жите і подати для Ваших братів, напливаючих до Вас з Старого краю, провідник до рук на далеку дорогу — і привело мене із Старого краю до Вас. І станувши на вільній американо-русиньскій землі, я отсим й звертаю ся до Вас з сердечним поздравленем і від сердца кличу:

Витайте, дорогі Братя!

Ми ту стрінемо ся, і Ви мені розкажете, як Ви ту живете, що перебули, яке лихѣ й яке добро Ви ту зазнали, яка доля — добра чи лиха, Вас ту спіткала. А я се опісля розповім Вашим батькам і мамам, братам і сестрам в Старім краю, щоб вони — як Вам добре живесь, разом з Вами потішались, а як зле — пожаліли Вас.

І прошу Вас, дорогі Краяне, не скривайтесь передомною зі словами, коли зійду ся з Вами, а розка-

жіть усе щиро, як Вам сердце каже. Коли боліло, то розкажіть свій біль, а коли було весело — то весело розкажіть.

Правда, не з усіма Вами буду міг зійти ся, бо не в усіх місцевостях, де лише живуть наші люди, буду міг бути. А таки радби я з Вами усіма говорити. Та — коли се неможливо, то я Вас попрошу на письменну розмову. До всіх Вас порозсилаю при посередництві усіх руских газет в Америці відповідний квестіонар, то е — цілий ряд питань, котрі будуть відносити ся до Вашого побуту в Америці — а Ви вже будете ласкаві на всі ті питання мені письменно відповісти і ті відповіді на подану в тім квестіонарі адресу відіслати.

Тай ще одно. Вам, дорогі Краяне, треба би вже раз ту в Америці счислити ся. Отже я й віднесу ся в тій справі до всіх руских Товариств в Америці предложу їм проект, щоб ті Товариства урядили, при співучасті також усіх руских газет, в якийсь умовлений день загалну конференцію усіх Русинів в Америці. Се конечно треба Вам, ту — та й там, там в Старім краю — знати, — скільки Вас ту жаве і де Ви живете, в котрих місцях сеї незміримої Америки. Кілько Вас ту старих, кілько молодих, кілько дітей. Всі народи старають ся все те про себе знати — требаж знати се і нам.

Ну, та о сім побалакаємо вже пізнійше — під зиму.

Тепер же, поки що, я їду до Вас, і на стрічу Вам, кличу ще раз:

Витайте, дорогі Братя!

Не скривайтесь передомною, а розкажіть мені все щиро, так як щиро я отсим до Вас зверну ся. До побаченя

Юліян Бачинський.

Пань дръ Бачинській, котрого відозву повыше подаємо, літерату, авторъ кількох книжокъ, брошуръ и корреспондентъ часописи „Економіст“, присланий тутъ краєвими Русинами въ той цѣли, щоби розслѣдивъ и опісля описавъ якъ живуть Русини въ Америцѣ. Такий розслѣдъ бувъ вже давно потрібный такъ для насъ Русинѣвъ, живучихъ тутъ въ Америцѣ, якъ и для тыхъ, що остави въ краю. Треба сподѣватись, що усѣ тутешній рускій люде, часописи, товариства и т. п. допоможутъ д-рови Бачинскому пізнати наше жите якъ найдокладнѣйше, а се тымъ болѣе, що дръ Бачинській приѣхавъ тутъ не якъ представитель якогъ небудь партіи а якъ чоловікъ посторонный, котрого задачек усе докладно слѣдити а опісля выдати безсторонный осудъ.

Ред.
ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!
Нову докторску книжку вѣстку въ собою цѣний информации и рады для мушьянъ живючь и дѣтей, славъ пошлите свое имя на адресъ:
O. P. Box 206, Madison Sq., New York

Листъ изъ Старого краю

З політики.

Законодатні маппини відпочивають тепер в нагоди вакацій. Ані австрійскій парламент, ані угорський сойм, ані краєві сойми не радять, а панове відпочивають по цілорічній „праці“.

Та нема відпочинку і спокою для австро-угорського правительства, бо криза на Угорщині що раз больше заострюєт ся. Нарід відмовив новому правительству послуху, що обявляеть ся тим, що автономичні власти, які в Угорщині стягають податки, не хочять тепер стягати податків і правительственні каси лашать ся без гроша. До чого ще дійде на Угорщині не знати; або угорський король Франц Йосиф унокорить ся перед своїми підданими або Угри зроблять із ним те, що Норвегія із шведським Оскаром...

Досить, що взяли його в зуби вже й гумористичні газети. Приміром „Simplissimus“, який виходить у Німеччині, намалював перського шаха з сином і внуком і так підписав той образок:

Син шаха: Тату, ти е король королів, (такий титул має перський шах), чи до тебе належить і Угорщина?

Шах: Так, сину, я в Угорщині маю як раз стільки власти, що Франц Йосиф.

На Буковині показуєт ся тепер, як то зле мирити ся, коли не знаєш добре, із ким. От помирили ся були Русини з Румунами у „Вільнодумнім Союзі“, якого головою вибрано Румуна Авреля Ончула і всі поступовійші газети, між ними й руська „Вуковина“, тільки й робили, що вихвалювали Ончула під небеса. А тепер той сам Ончул розбав „Вільнодумній Союз“, по часті з повиністичних, а по часті з особистих причин і нема такого болота, яким би він не валає своїх бувших політичних приятелів — руських послів.

От як „згода буде“, коли люди за всяку ціну пруть до згоди, а не дивлять ся добре, з ким та згода має бути.

Учительські конференції, які тепер, з кіпцем шкільного року, відбуває скрізь по повітових містах народне учительство, показують наглядно, що краєва Рада Шкільна і підвладні їй окружні Рада шкільні та окружні инспектори уважають школу у Східній Галичині нічям більше, тільки способом до ширення польщини. Инспектори -- з малими вѣтками — не допускають руських рефератів, не позволяють промовляти по руськи підчас дискусії, а хто з учителів відважить ся протестувати против того, тому грозять карами або така зарав сиендувають.

Одним словом, коли придивити ся польсько-русь-

ким відносинам, то бачимо, що надійшов час, де вже не помагає ніяка так звана „легальна боротьба“, бо Поляки мають за собою і фактичну силу і австрійське правительство, а треба Русинам, коли не хочять пропадати, говорити з ними хѣба так, як ірландскій хлопи з англійськими дідичами.

Страйк будівельних робітників тягнеть ся вже третій тиждень у Львові. Підприємці зломали угоду з 1902 р., почали що-раз білье понижувати зарібну плату і робітникам треба було або здати ся на їх самоволлю або застрайкувати. І застрайкували і страйкують дуже солідарно вже третій тиждень, — але чи виграють?

Нам здаєт ся, що ні, просто тому ні, що підприємці через страйк або нічого не тратять або тратять дуже мало, а маючи гроші, можуть собі спокійно ждати, доки голод не змусить робітників до здачі. А робітники, хоч-би були й найліпше з'організовані, таки нічого не здіють — своїми сотиковими складками против капіталів підприємців. Ажже німецькі робітники не так з'організовані і не такими обертають ся сумами їх організації, а все таки програють останніми часами страйк за страйком.

Тепер, коли капіталісти також добре з'організовані, лиш такі страйки вдають ся, від яких капіталісти боять ся великих втрат. А великі втрати можна завдати капіталістам лиш економичним терором, нищенням маєтку капіталістів.

Україна мовить...

На днях 12 і 13 липня с. р. відбув ся в однім з більших міст російської України з'їзд делегатів українських партій: національної, демократичної і радикальної, аби в теперішнім руху в Росії піднести голос в обороні прав українського народу.

Результатом з'їзду було обединене всіх трьох партій в одну й уложене — спільної програми. З'їзд заявив ся за конституцією в Росії й за автономією України и в конституційній російській державі; порішив у найблизнім часі оголосити програму обединеної партії в однім з російських журналів, а також видати популярний виклад програми для народу; заложити партійний дневник, поки-що на російській мові, а опісля знесення указу з 1876 р. перемінити його на українській; в кіпці рішено на обіні скликати новий з'їзд.

І так на Україні обединили ся ті три групи, які стоять до себе так близько, що властиво не було чого діяти ся. Тепер, значить, рух на Україні піде двома струнами: буржуазійно-демократичною в обединеній партії, про якої з'їзд отсе мишемо, і соціалістичною, яку репрезентує Революційна

Українська Партия (Р. У. П.) і Українська Соціал-демократична Союз Російської Соціал-демократичної Робітничої Партії.

Згаданий з'їзд, се новий друк, що Україна не мовчить, як би се хотіло ся польській шляхті, якої газета „Сzas“ писала недавно, що Україна нічого не домагаєт ся, бо не має сили до жити.

Україна говорить, говорить не стільки шумними з'їздами та ухвалами, скільки хлопськими бунтами і чим більше бунтівничих, більше революційна буде її мова, тим більше будуть здобутки українського народу при перестрою Росії.

Заворушення в Росії.

Петербург 7 серпня. Рада міністрів має нині знову засідання в Петергофі. Взагалі годять ся міністри на поданий плян конституції, мають ся еще застановити подрбно надь поодинокими параграфами. Великий князь Володимиръ, вуйко царя, командантъ петербургского гарнізону, звернувъ на те увагу міністрів, що подь тепершню хвилю не буде добре тратити часъ надь дрбницями, тепер треба чимъ скорше надавати конституцію.

Петербург 9. Вести про поважні заворушення в Ридзѣ суть урядово потвержені. Страйкуе тамъ 20 тисячъ робітниківъ. Войска в Ридзѣ є подостаткомъ, щобы могло придавати заворушення страйкерівъ. По уляцяхъ патрулює цѣлий полкъ кавалеріи, щобы удержати порядокъ. Тимчасомъ в пристаюць псує ся товаръ, вартости два міліони рублівъ, бо нема кому анъ выладовати зь кораблівъ, анъ наладовати на кораблѣ. Купці звернули ся до войскових старшинъ зь просьбою, щобы їмъ дали до работы жовнярівъ.

Много часописей в Петербурзі оголосило, що збирають складки на запомогу для страйкерівъ зь цугіловскихъ залізничныхъ фабрикъ. Правительство заборонило ті складки. Теперъ кождому яєно, що правительство стремить до того, щобы страйкерівъ голодомъ пришевелити до работы.

Петербург 9. Нарady міністрівъ надь пляномъ конституції, якъ вѣдбували ся в царской палатѣ подь проводомъ царя, вже покѣчили ся. Ходять рѣшні поголосоки, що в субботу царь оголосить конституцію. Але правдоподобно царь вѣдкличе ся в манифестѣ до патріотизму и льояльности Росіянъ и на томъ всѣмъ скончить ся. Пополоска, що царь поѣде до Москвы и тамъ оголосить конституцію, є лишена всякой основы.

Царь пославъ сенатора Постовского до Москвы, щобы тамъ вѣддавъ ся про вистѣдъ нарады конгрессу

земствъ. Се лежить в противенствѣ до розпорядження міністра справъ внутрѣшнихъ, котрий приказавъ учасниківъ вѣча позвати передь судъ за участь вь недозволеномъ полицію конгресѣ.

Одеса 9. Ярошенко, провѣдникъ одескихъ либералівъ, профессоръ и бувшій ректоръ тамошного університету, котрого недавно выбрали начальникомъ мѣста, зѣставъ засланий на Сибірѣ. Причина невѣсна.

Варшава 10. Поліція заповнила нинѣ пополудни всѣ вѣзницѣ жидовскими робітниками. Около 250 осібъ зѣстало арештованыхъ вь жидовской божницѣ. При вихъ знайдено шпалеты и револьверы. Подчасъ арештованія прийшло до бійки и до проливу крови. На одной улиці кинувъ хтось бомбу, котра покалѣчила трохъ полісменівъ. Вь мѣстевости Опатовъ, Любартовъ и Венігровъ прийшло до великихъ заворушень. Робітники уоружені вь бомбы, револьверы и шпалеты, довгий часъ ставили опѣр поліції. Много полісменівъ зѣстало убитыхъ або раненыхъ. Заворушене селянство напало на палату польского графа Крассинского вь Тикоцнѣ и зруйновало єя до тла.

150 жовнярівъ зь воляньского полку вѣдмовили старшинѣ послухъ и не хотѣло йти на поле войны. Ихъ всѣхъ засуджено на смерть, познѣйше признано, що кождий десятый зѣстане розстрѣляный. Спровоаджено литовску компанію, котра мала выконати за судъ, але и она вѣдмовила послуху. Тодѣ доперва спровоаджено козаківъ. Мѣжъ обомъ сторонами прийшло до бійки и по обохъ бокахъ уало много жертвъ.

Война на Сходѣ.

Петербург 7 серпня. Генералъ Ливевичъ вь денеши до царя доносить, що зь початкомъ сего мѣсяця, вь околиці Гаймонченгъ три разы прийшло до боры мѣжъ російскими и японскими вѣддѣлами. У всѣхъ тыхъ борбахъ зѣстали Японцѣ побиты и пришевелены до вѣдвороту.

Токіо 7. Теперъ тутъ рѣдують, що зробиати зь вѣзнями, котри на Сахалинѣ, дотепершньої російской карной колоніи, були примѣщені. Правдоподобно будутъ вѣдвезені на російске побереже и вѣдданы російскимъ властямъ. Сорокъ тысячъ російского войска, котри на Сахалинѣ поддали ся Японцямъ, будутъ перевезені до Япану.

Петербург 9. Мимо того, що вже розпочали ся мирові переговори, правительство російске шле разъ вразъ свѣжій войска до Манчуріи. Зь концемъ сего тыжня на сибѣрійской залізницѣ не буде принята жадна посилка, позаякъ залізницю призначено теперъ выключно до перевозу войска.

Петербург 9. Ген. Ливевичъ телеграфуе до царя,

що дня 5 серпня подѣлюють російской корпусъ до мѣстевости Чагонъ. Тутъ заатакували Росіянъ Японцѣ и Росіянє мусѣли цѣфнути ся на пѣвночѣ. Японцѣ пустили ся за ними вь погоню, однакъ зѣстали побиты и стратили мѣстевость Юлянгче.

Токіо 9. Російскій генер. Ляніновъ и пять штабовыхъ офіцирівъ, котри вразъ зь войскомъ поддали ся Японцямъ, зѣстали перевезені до Рикова, де вь одной церквѣ приймивъ ихъ японскій полководець. Число полоненыхъ Росіянъ на Сахалинѣ зь кожнымъ днемъ зростає. Вѣзнь сахалинскій зѣстануть правдоподобно выпущені на волю.

Санъ Франсиско 9. Російскій корабель „Лена“, котрий находить ся вь туютейшомъ портѣ, вѣдбувавъ оногдѣ пробну плаву по мори. Корабель зѣставъ вже направлений.

Лондон 9. Число російского войска надь рѣкою Шумень, выносивъ 50 тысячъ. Командантомъ сего войска є генер. Безадора. Вѣнъ запевняє, що буде вь силѣ удержати свои позиції передь атаками Японцѣвъ.

Вь Манчуріи упали теперъ страшенно зливні дощѣ. Дороги порозмакали и покрили ся дуже грубою верстовою болота. Та обстановка, що Росіянє на цѣлой лінії цѣфнули ся и що упавъ дощ, вказує на те, що еще не заразъ прийде до битвы.

Токіо 10. Контр-адмиралъ Кашаокъ доносить, що вь славъ одень вѣддѣль флоты на Камчатку, а другій до Охотска. Оба тѣ вѣддѣлы мають бомбардувати побереже.

Мирові переговори.

Портсмавъ 6 серпня. Вь готелю Вентвортъ, котрий є звѣдси чотыри милѣ вѣддалены, панує теперъ живый рухъ. Російскій и японскій повновластники мають тамъ на часъ мировыхъ переговорівъ замешкати. Японцѣ будутъ мешкати вь одной части готелю а Росіянє вь другой. Улицѣ мѣста Портсмавъ суть прикрашені прапорами и декорациями. Нарady повновластниківъ будутъ вѣдбувати ся на другомъ поверствѣ. Тутъ находить ся велика сая зѣ столомъ 14 стѣпъ довгимъ, застеленымъ зеленымъ сукномъ; вь той сая будуть засѣданя повновластниківъ. Крѣмъ того кождий повновластникъ має еще приватну канцелярію, такъ само и ихъ секретарѣ.

Бостонъ, Масо. Вчера о пѣвночи прибувъ тутъ Вітте, а нинѣ вечеромъ вѣдѣздыт до Портсмавъ. День побугу вь Бостонѣ обернувъ Вітте на те, що звидѣвъ цѣкавости сего мѣста. Коли звиджувавъ університетъ Cambridge, бувъ тамъ запрошений на друге снѣданє.

Портсмавъ 7. Рѣшні люди розно толкують що до мира. Правдоподобно Росіянѣ не згодить ся пла-

тити военне вѣдшкодованє. Остаточю, щобы не вѣддали Японцямъ Сахалину, готой Росіянє залатати я кусъ незначну суму грошѣй. Такожъ и Вітте є той гадки, що Росія не повинна окупувати миръ грѣшми. Вѣсть, що російскій повновластники знають про условия мира, є неправдива. Правдоподобно Росія згодить ся на те, щобъ Портъ Артура належавъ до Япану, а Владивостокъ зѣставъ розоруженый. Переговоры будутъ вѣдены вь англійской и французской мовѣ. На першомъ засѣданю вь середу будутъ ствержені повновластны и документы представителѣвъ Росіи и Япану. Вѣдтакъ Японцѣ спихнуть свои домаганя, котри зѣстануть предложені Віттому. Вітте пошле ихъ російскому цареви и зажадає вѣдъ него інструкцій.

Портсмавъ 9. На часъ мировыхъ переговорівъ помирѣ Росією и Япаномъ зѣбрали ся тутъ корреспонденты и вызначнѣйшій люде цѣлого свѣта, и зь пополудня, и зь пѣвночи, сходу и западу. Всѣ ожидаютъ зь великимъ зацѣкавленемъ, якъ покѣчатъ ся мирові переговори. Вь реставраціи, майже при кождомъ другомъ столѣ чути російску мову. Дуже много прийшло тутъ людей зь цѣкавости, щобы видѣти, якъ выглядяють російскій и японскій повновластники. Такожъ приѣждаютъ тутъ рѣшні штукарѣ и продакують ся передь чужинцями. 9 серпня продукували ся тутъ три вігры. Ихъ продукциямъ приглядали ся Росіянє и Японцѣ.

Передовѣмъ звертають на себе увагу Американцѣвъ російскій повновластники а именно Вітте и Покотиловъ, бувшій російскій амбасадоръ вь Пекінѣ. Оба они суть великого росту. Покотиловъ є еще высшій вѣдъ Віттого и молодшій, носить гарну чорну бороду. Нинѣ рано вѣдбуло ся перше засѣданє російскихъ и японскихъ повновластниковъ. Оно тревало майже годину и було присвяченє провѣреню документівъ и повновластей представителѣвъ обохъ державъ. Вітте принѣсъ зь собою свои документы, подчасъ коли Японцѣ забули. Мають ихъ принести на слѣдующє засѣданє. На засѣданяхъ говорять Росіянє по французски а Японцѣ по англійски.

Портсмавъ 10. Японскій першій повновластникъ баронъ Комура вручивъ нинѣ передь полуднемъ міністрови Віттому письмо, вь котромъ суть списані условия мира. Вітте сейчасъ давъ знати о томъ цареви, и сподѣє ся вь пятницю достати вѣдповѣдь. Письмо зь японскими условиями мира є досить обемисте, и коли Комура вручивъ його Віттому, сей сховавъ се до кишенѣ. Засѣданє того дня тревало двѣ години, вѣдтакъ зѣстало вѣдложено. Японцѣ пошли до обѣду, подчасъ коли Вітте и Розень удали ся до приват-

ной канцеляріи, щобы переглянути японске письмо. После того Вітте казавъ послати цареви депешу зь тими условиями. Пополудни не було засѣданя. Японцѣ зажадали, щобъ на засѣданяхъ нѣхто больше не бравъ участы крѣмъ повновластниковъ и секретарівъ.

Петербург 10. Делеші доносятъ, що зь прибугемъ російского амбасадора зь Китаю, Покотилова, погляды Віттого на условия мира значно змѣнили ся. Вітте готовъ заключити миръ и жертвувати залізну дорогу вѣдъ Порту Артура до Гарбины, лишъ щобы задержати при Росіи островъ Сахалинъ. Царь має бути той самои гадки. Загално не вѣрять вь добрый успѣхъ мировои конференціи. Кажуть, що условия подані Японцями суть дуже тяжкі, а Росія, коли надасть конституцію, буде могла далеко успѣшнѣйше вести войну, чимъ заключати негодный миръ.

Портсмавъ 11. Вѣдповѣдь Росіи на условия мира Японцѣвъ, буде вручена японскимъ повновластникамъ вь субботу рано. Вѣдповѣдь єю злагодавъ вже Вітте вь російскомъ языцѣ, лишъ еще секретарѣ мають переложити на языкъ французскій и англійскій. Пополоска, що Вітте буде ожидати на вѣдповѣдь вѣдъ царя, є неправдивою. Повновласть Віттого є така широка, що вѣнъ самъ може вѣдповѣсти.

Условия мира, якъ подали Японцѣ, можна досить точно подати до вѣдомости. Они суть: Островъ Сахалинъ буде належати до Япану; умова, яку заключила Росія зь Китаємъ, силою котрой Росія прийшла вь посѣданє пѣвострова Лиотунгъ, зѣстане уневаженна и той пѣвостровъ перейде подь власть Япану; Росія опустить Манчурію и зрече ся всякихъ правъ до той провинціи; залізниця вѣдъ Порту Артура до Гарбины буде належати до Япану; признанє протекторату японского на Корею; признанє Японцямъ правъ рыболовлѣ на сибѣрскихъ водахъ, на пѣвночи вѣдъ Владивостока ажъ по залѣвъ Берінга; военный корабль російскій, що шукали захисту вь чужихъ портахъ, мають бути вѣдданы Японцямъ; сила російской флоты на водахъ на Далекомъ Сходѣ, має бути обмежена; Росія має звернути Япанови кошта военны.

Російскій корреспонденты кажутъ, що условия мира подані Японцями суть незвычайно тяжкі. Росія нѣколи не згодить ся на плаченє военныхъ выдатковъ, на вѣдступленє своеи територии и на обмеженє силы своеи флоты на Сходныхъ водахъ. Кошта военны, якъ бы мала Расія звернути Японцямъ, выносивъ 650 миліонівъ долларівъ. К 125

Жертвуйте на Р. Бурсу вь Америкѣ.

Дописъ.

Fort William, Ont., Can.

Дня 4. серпня прапуював Стефан Заяць в тартаку в Порт Артурі, поблиско Fort William а не завваживши трибів, коли відсував дошку, триби хопили праву руку і відорвали. Небезпечний числить около 26 років а два місяці минуло як оженив ся. Справді дістане він побрх \$100 дол. гапомогі від робітників а від компанії ще не знати, але все би лучше було якби був асекурований. Бабин вговорував ще торік що час, аби Вестфортскі, Фортвільскі Русини заложили Брацтво і читальню, але швагри, як там себе називають, висміяли єго, і викрикували, що від кли наші люди тут, то ще ніхто не знайшов ся аж Бабин, він така дуже голова, він ту хоче бути помом чияким президентом. Ті, що так говорять, кривдять Бабина дуже, бо він справді ідейний і діяльний. В краю вигнали його зі школи за політичні справи. він був добрим організатором читальні і різних руских товариств, та не мало натерпів ся за краєві страйки; за різні політичні справи був багато переслідуваний, і тут в Америці він цироруский приятель, котрий в кождім місці старає ся о добро і організації народні, тож і вартаби єго послухати.

Василь Г.

До панів секретарів Товариств Руских Патріотів.

Прошу звернути увагу на слѣдуючі постанови вглядом оснующих ся товариствъ:

1) Кождє Товариство Руских Патріотів приступаюче до організації получає свое число, і так мають вже основані відділи такі числа:

- Ч. 1. Olyphant, Pa.
- Ч. 2. Philadelphia, Pa.
- Ч. 3. Priceburg, Pa.
- Ч. 4. Buffalo, N. Y.

2) Сейчас по заснованю прошу подати імена місцевих урядників як також поіменний спис всіх членів-патріотів.

3) На мітингах прочитувати статуты і докладно їх обговорити.

o. Іван Велигорский, секретар.
112 Beaver Str.,
NEW BRITAIN, CONN.

Даромъ для тихъ,

що хотять вти на фармы. Гарна книжка зь образками „Де бѣдній стають блага чинѣ“. Мѣстить описъ середущои Пѣвночии Давоты, про вѣльний асмѣтѣ и тѣ инѣ а на продажѣ. Тамъ мешкає много людей зь Росіи. Книжка друкована по англійски и російски. Высилає єя даромъ E. D. Naven, 3-33 1216 Monadnock, Blk. Chicago.

На продажъ.

Проперты панѣ Сары Тамлицъ, на розѣ улицѣ А и Діно, вь East Jermyon, Pa. Добре мѣсце для бизнєсу. Такожъ дѣмъ и латъ на улицѣ В коло D & H. стаціи. Влєпшій інформаціи вь Н. A. Willman, Main St., Jermyon, Pa. 30-33

Воздозна

до Нью-Йоркских Русинѡвъ. Родимці! Дня 6-го юлія с. р. заложило ся въ Нью-Йорку руске сѣвацке Товариство подъ назвою „Американскій Боянъ“.

Всякій близкій інформаціи удѣляе секретарь Товариства п. Стефанъ Бурдіанъ.

Водъ водѣлу: Ардаліонъ Хромовскій предс., Стефанъ Бурдіанъ секретарь.

НОВІНКИ.

Въ Горганъ, Мас. бувшій купецъ Кароль, поставивъ своему коневі памятникъ на гробѣ, котрый коштіве 12 тысячъ долларѡвъ.

НЕДАЛЕКО Берлина въ Нѣмеччинѣ, з'ѣхали ся два особові поѣзды причѣмъ пришло до страшной катастрофы.

РАДЫ ДЛЯ КУПАЮЧИХЪ СЯ.

- 1) Не купати ся, коли хто е морально подразненый. 2) Не купати ся, если кто чуе ся слабымъ або если кто приходит до здорovia по хоробѣ.

НЮ Йоркъ зновъ достане одень новий мѡстъ, котрый стане побѡчь бруклинського мѡста.

Въ провинціи Гонанъ въ Китаю, якъ доносятъ рѡжній телеграмы, товна поганьскыхъ пошѡвъ-Длма напала на французскихъ мисіонарѡвъ-католикѡвъ и много зъ нихъ поубивала.

КРАСВА РОБОТНЯ.

Вырабляю иконостасы, престолы, кивоты, образы процесійнай, малюю и золочу.

Цѣны умѣрковані. F. Matyashow. 575 Stella Ave., Winnipeg, Man., Canada.

МАШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ CONDRAE LOTZ, 305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Прошу звернути увагу на одипоку руску

ТОРГОВЛЮ ДОРОГОЦѢННОСТЕЙ. Маю честь повѣдомати, Вп. публику, що я отворивъ торговлю продажи розличныхъ дорогоцѣнностей якъ: новомодныхъ и доборныхъ годинниковъ, ланцущковъ, тасѣмокъ, женскихъ приукрашень а особливо нагрудныхъ медаликовъ, крестиковъ, брошокъ и т. п.

Маю такожъ на складѣ дуже хоршій перстенѣ и обручки слубнѣ.

Продаю по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ. Числячи на поддержане мѡеи одипокои руской торговлѣ, маю надѣю, що руска публика буде радо звертатись зъ замовленями повыше наведенихъ дорогоцѣнностей.

За добрый товаръ и совѣстну спродажъ ручу честнымъ рускимъ словомъ.

На желане высылаю каталоги. Цѣна 6 цт. (марками) за примѣрникъ.

Попыкую агентѡвъ. О близшій інформаціи прошу писати на адресъ:

PETER TKACZ & Co. Park Row Building, NEW YORK CITY, N. Y.

ЦѢКАВІ КНИЖКИ

- * Америка... 15 ц. * Американскій шлестичъ... 15 ц. * Ангель та пустельникъ и другі рѣчи... 15 ц.

Тимъ, що схочуть зайнятись розпродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо ниимонъ нѣному.

Адресъ: „SVOBODA“ BOX 353, SCRANTON, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ Ю ЛІАНЪ ЧУПКА, адвокатъ, 3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ Д. ГОЛОДА, 38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Dr. F. J. Meek, (НИКОЛАЙЧИКЪ) СПЕЦИАЛИСТЪ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХЪ ДІТЯЧИХЪ І ВЕНЕРИЧНИХЪ.

Можете писати до насъ по руски, словенскі або польски. В. Н. Морганъ, 23 N. Main str., SHAMOKIN, PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВІАРНЯ TROMETTER'S

при Рединьскѡмъ даву въ Shamokin, Pa. Свѣдана, Обѣды, Вечерѣ Въ кождѡмъ часѣ можна достати гакъ горячій якъ и зимній перекуски.

ПРОТИ ОГНЯ, ОДИНОКІЙ СЛАВЯНСКІЙ АГЕНТЪ въ Ланована Кавиті JOHN A. КОМАРА.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ WHOLESALE

Мае завсѣгда на складѣ сѡмѣ, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочвинахъ зъ наилучшихъ броварѡвъ, горьви и лікеры найлѣпшого гатууну.

Coffee Quality ЯКОСТЬ НАВЫ. ПРАВДИВУ КАВОВУ ДОМѢШКУ ФРАНКА. Робить тану каву лѣпшою — а добру каву таншою.

ИВАНЪ ГЛОВА JOHN GLOVA (POSTMASTER) Excelsior, Pa. ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Одень зъ наибѡльшихъ броварѡвъ въ Америцѣ. ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ. E. ROBINSON'S SONS, LAGER BEER BREWERY, 435 to 455 N. 7-th Str. SCRANTON, PA.

Глядаю Рускихъ Агентѡвъ!

абы продавали рускі книжки; такожъ польскі, словенскі та мадарскі.

Даю добрый процентъ; дуже скоро можна заробити грошѣ. Пишѣть по цѣнникъ и інформаціи сейчасъ.

Мой адресъ: Stephen Kalakuka, 56 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Продаю шифарты до краю и зъ краю. Посылаю грошѣ до Галичины, Угорщины и всѣхъ частей свѣта, дуже тано, скоро и безпечно.

Table with exchange rates for various currencies including dollars, cents, and crowns.

Грошѣ посылайте до мене въ листѣ на рецеписъ, або на почтовый „мѡни-ордеръ“, або „експресъ мѡни-ордеръ“.

Друкарня „Свободы“ друкуе тикеты, панеры, коверты, книги, книжки, плякаты, циркулярѣ и взагалѣ всѣ работы друкарскі старанно, тано и на часъ.

ВЫРОБЛЕ БУКЪ МАШЛЪ, ПАПЪ И ВОДНАКЪ, ХОРУГВЪ, УНИФОРМЪ. Цѣнникъ и пробкы высылаетъ даромъ.